

קודש הילולים
תורה | צדקה | חסד

להפצת תורתו של הגה"ק
רבי הילל פאללאק זצלה"ה
אבדק"ק סאטמאר ענגען
בנעל הקודש הילולים

פרי קודש הילולים

בס"ד | ויגש תשפ"ה | גליון מס' 144 | שנה ג'

דברי תורה על פי הספה"ק "קודש הילולים"

ליהודה היה צד ספק שמא המשנה למלך הוא יוסף

פִּי כְמוֹךְ כְּפָרְעָה (בראשית מד, יח).

נבואה שורה על ערל טמא בארץ טמאה.

רש"י פירש כמה פירושים, לשון הכנעה, לשון עזות ואזהרה, וגם לשון כבוד. ויש לדקדק, למה הוצרך לכך.

ונראה לומר, דאכן יהודה חשב שמא הוא יוסף אחיהם, אך הדבר לא היה ודאי אצלו, וגם חשש אולי ירצה להינקם מהם. לכן דיבר אליו באופן המשתמע לכמה צדדים, מצד אחד חשיבות, ומאידך תחנונים וגם עזות ואזהרה.

ונראה לפרש, דהנה הקשו המפרשים (עיין ברמב"ן ובאש"ך הק), האיך לא שמו השבטים על לבם שזהו יוסף, וכיצד לא התפלאו על כך, שהמשנה למלך יודע את שמות כולם ומאורעותיהם. כיצד לא חשבו שהוא אחיהם יוסף, וכי

גם מי שרשאי להעניש אחר על פי דין, אסור שכונתו תהיה לנקמה

פִּי כְמוֹךְ כְּפָרְעָה (בראשית מד, יח).

ועל כן אמר לו יהודה, "כי כמוך כפרעה", אם כוונתך לנקום בנו אתה עלול להיענש, אם כוונתך אינה זכה.

איתא אפשר לפרש, שיהודה העלה בדעתו אולי הוא יוסף שירצה להינקם מהם (עיין לעיל), ולכן אמר לו, "כי כמוך כפרעה", להזכירו את הנאמר לאברהם אבינו ע"ה (לעיל טו, יג-ד), "ועבדום ועינו אותם וגו' וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי". ולכאורה, למה דן את הגוי הרי הם עשו רצון ד' וגזירתו. אלא כמו שפירש הרמב"ן (ס), דמכיון שעשו כן מרוע ליבם ולא כדי לעשות רצון ד', לכן הגיעם עונש.

בעון שנאת חנם נחרב בית המקדש

וַיִּפֹּל עַל צְוָאֲרֵי בְנֵימִין אָחִיו וַיִּבֶךְ וּבְנֵימִין בָּכָה עַל צְוָאֲרֵיו (בראשית מה, יד).

אפשר כי דווקא כעת כשנודעה הטעות שבמכירת יוסף, והבינו מה עלולה לגרום שנאת חנם, בכו על בית המקדש שייחרב גם הוא בעון שנאת חנם.

פירש רש"י, "על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרב".

פרעה ביקש לפרסם שיוסף ראוי להיות משנה למלך

וַיֹּאמֶר פְּרַעֲוֹה אֶל יוֹסֵף לֵאמֹר אֲבִיךָ וְאָחִיךָ בָּאוּ אֵלַיךְ (בראשית מז, ה).

מלכים, אברהם יצחק ויעקב, שהיו מפורסמים בכל העולם בגדולתם, רצה פרעה מאד לפרסם את הדבר, כדי שידעו הכל שאינו בן עבדים. ולכן אמר ליוסף "לאמר", כלומר שיפרסם הדבר בכל מקום, שאביו הוא יעקב, וראוי הוא להיות משנה למלך.

יש לדקדק מהו "לאמר", שמשמעותו לומר לאחרים, ולמי יצטרך יוסף לומר שאביו ואחיו באו אליו.

ונראה לפרש, דהנה פרעה עשה מעשה שאינו ראוי, כאשר מינה את יוסף שהיה עבד להיות משנה למלך! ולכן עכשיו כשנודע שיוסף הוא בן

1. וכדפירש רש"י לעיל (מא, י) על הפסוק "ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים", "כתוב בנימוסי מצרים, שאין עבד מולך ולא לובש בגדי שרים".

נא להתפלל וללמוד לזכות הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו לרפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ' ז'

וַיֹּאמֶר פְּרַעְזָה אֶל יַעֲקֹב כַּמָּה יָמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל פְּרַעְזָה יָמֵי שְׁנֵי מְגֹרֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה מְעַט וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי וְלֹא הִשְׁיֵגוּ אֶת יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אֲבֹתַי בְּיָמֵי מְגֹרֵיהֶם (בראשית מז, ח-ט).

מגוריי, כמו "מגור מסביב" (ירמיהו ו, כה), כי מרוב הצרות נראה שאני זקן כל כך, מה שאינו אמת.

והמשיך יעקב לומר לו, אילו הייתי במדרגת אבותי, שקיבלו כל מאורעותיהם בשמחה, לא היו צרותיי משפיעים עלי כל כך. אך מה אעשה, ש"לא השיגו את ימי שני חיי אבותי בימי מגוריהם". כלומר, אף על פי שגם להם היו ימים קשים, הדבר לא השפיע עליהם כל כך, אבל כיון שאיני כמותם, על כן אני נראה כזקן מופלג.

יש לדקדק, למה שינה יעקב והשיב "ימי מגוריי", ולא השיב באותו לשון ששאלו פרעה, והיינו "ימי שני חיי". וכן למה הוסיף "מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי וגו'", מה שייכות יש לזה עם שאלת פרעה.

ונראה לפרש, דיעקב אבינו ע"ה היה נראה מופלג מאד בשנים, מה שלא היה רגיל בימיהם. ועל זה השיב, "ימי שני מגורי מעט ורעים", שאיני זקן כל כך כמו שאני נראה, אלא שחיי היו קשים, ולכן אני נראה כן. וזהו לשון "שני

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

בענין ערבות יהודה על בנימין אחיו

"להיות מנוודה בב' עולמות". כי מחמת הנידוי חלה הערבות, ולא הוי כאסמכתא.

ואם יוסף יטען, שעל יהודה להתיר את הנידוי והחרם. זה אינו, דאיתא בטור ושו"ע (י"ד סי' רכח סעי' כ), שהנודר על דעת חברו או לטובתו, אין יכול להתיר אלא מדעתו ורצונו או בפניו. ועוד נפסק (שם סעי' מה), המנדה עצמו לעוה"ב אין לו התרה. אשר על כן אמר יהודה ליעקב (לעיל מג, ט), 'וחטאתי לך, פירוש, הנידוי הוא לטובתך, ולא אוכל להתירו, כי אחטא לך'.

ועתה אמר ליוסף, 'וחטאתי', שקיבלתי עלי נידוי. 'לאבוי', ואיני יכול להתיר בלי רצונו. ועוד, 'כל הימים', דהיינו נידוי בעולם הבא (כמו שפירש"י שם, 'וחטאתי לך כל הימים', לעולם הבא; וכן פירש כאן, נתקשרתי בקשר חזק להיות מנדה בשני עולמות), ואין לו התרה. וקל להבין, ונכון בע"ה.

כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא אביאנו אליך וחסאתי לאבי כל הימים.

יש לדקדק, שכיון שיהודה חזר לפני יוסף את מה שאמר ליעקב, אם כן היה צריך לומר, 'אם לא אביאנו אליך וחסאתי לך', ומהו שאמר 'וחטאתי לאבי'.

והנראה בעיני ליישב, דאיתא בשו"ע (ח"מ סי' קלא סעי' יב), ערב שלא התחייב לשלם את הממון, אלא ערב לגופו של הלווה, דהיינו שהתחייב להביא את הלווה לפני המלוה, הרי זה אסמכתא ולא נשתעבד, עיין שם היטב. לפי זה קשה, שיוסף יוכל לטעון, שערבותו של יהודה על גופו של בנימין אינה ערבות. אמנם איתא שם (סי' רו סעי' ט), שנדר ושבועה, או חרם חמור, מהני אפילו באסמכתא. וזהו שפירש רש"י, 'כי עבדך ערב את הנער',

דברי ברכה

מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"ח ברוך יעקב קרישבסקי הי"ו ולבנו הרה"ח חיים יחזקאל הי"ו ולחתנו הרה"ח יואל רבינוביץ הי"ו

לרגל נישואי הנינה-הנכדה-הבת הכלה תחי'

עב"ג החתן שמואל מרדכי קליין הי"ו בן הרה"ח מאיר הי"ו

החתונה איר"ה ביום ראשון פר' ויחי ה' טבת באולמי 'אסטרייכר' בבית שמש

יהי רצון שיזכו לרוות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם, ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

נוסח המצבה:

ביום עשרה בטבת תרל"ו נפטרה
הבתולה ריזל פאללאק ז"ל בת
הרב הגנ"י [= הגאון נרו יאיר]
אב"ד דפה ונקברה באותו היום
ריכה בשנים וענוגה
יילדת בשושנים סוגה
זמורת נטע קדש הללים
ליפניה תלך צדקת פעלים

ביום שישי י' בטבת חל יום היארצייט של בתו של רבינו הגה"ק זצ"ל
הבתולה ריזל בת רבי הילל ע"ה
שנקטפה בדמי ימיה ביום י' טבת תרל"ו ומנו"כ בביה"ח בסאסרעגען
נא ללמוד ולהתפלל לעילוי נשמתה

לעילוי נשמת

הרה"ח יהושע ב"ר יצחק הלוי הרשקוביץ ז"ל נלב"ע ו' טבת תשכ"ה
תנצב"ה

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות
כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו
למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קדוש הילולים בהקדמה)